

19 SEP. 2003

FRS nr. 21/02

K E N D E L S E

om fredning af Smørmosen og Fedtmosen

afsagt den 13. august 2003 af Fredningsnævnet for København

Den 2. april 2002 rejste Københavns amt, Gladsaxe kommune og Herlev kommune forslag til fredning af Smørmosen og Fedtmosen.

Forslaget blev i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, bekendtgjort i Statstidende den 19. april 2002 og i de følgende dage i Jyllandsposten, Berlinske Tidende, Gladsaxe Bladet og Herlev Bladet.

Den 29. maj 2002 afholdtes i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3, offentligt møde vedrørende forslaget.

Fredningsnævnet har besøgt området den 29. maj 2002 og den 11. september 2002.

Baggrunden for fredningsforslaget.

En del af området, der er foreslået fredet, er allerede omfattet af en række ældre fredninger fra 1944 og 1965. Disse fredninger omfatter alene selve Smør- og Fedtmoserne samt Boghvedeholm. De naturområder, der findes i naturlig forlængelse af moserne, er ikke sikret gennem fredning, men alene af plejeplaner. For at bevare naturområdets biologiske, landskabelige og rekreative værdi og for at sikre områdets mosaikstruktur og kontraster mellem det dyrkede og udykede er disse yderligere arealer nu foreslået fredet, ligesom der er foreslået nye fredningsbestemmelser.

Det foreslåede fredningsområde udgør ca. 150 ha, heraf er ca. 70 ha tidligere fredet.

Smør- og Fedtmoserne er et område, som primært bliver benyttet af det uorganiserede friluftsliv. Det er muligt at opleve et varieret landskab med småbiotoper, mosehuller og krat, store landskabsrum, overdrev og landbrug.

Moserne er et vigtigt nærrekreativt naturområde og regionalt udflugtsområde, rigt på landskabelige og biologiske kvaliteter. Det har gode levevilkår for et rigt og varieret fugle- og planteliv. Landskabet fremstår som en mosaik af mosehuller, tilgroede arealer og afgræssede enge. I dalbunden løber Tibberup å, der gennem Bunds å har forbindelse til Værebros å, der løber ud i Roskilde fjord. Smørmosen ligger på vandskellet mellem Roskilde Fjord og Øresund, idet den mod øst afvandes af Kagså, der løber til Harrestrup å, der

løber ud i Kalvebod Strand.

Smørmosen og Fedtmosen ligger i nær forbindelse med den vestlige del af Hjortespringkilen, et parkpræget område med rideskole, golfbane, friluftsbad og fodboldbaner m.v. Det er vigtigt at sikre, at moserne og deres omgivelser forbliver et udpræget naturområde.

Der er i dag adgang til naturområdet via et stisystem, som har forbindelse til det regionale hovedstinet. Der er forbindelse til Utterslev Mose via stianlægget langs Hillerød Motorvejen. Der er mulighed for parkering i forbindelse med stisystemet og tillige god adgang til flere rekreative kerneområder med borde og bænke.

Området plejes i dag af henholdsvis Gladsaxe og Herlev kommune. Plejen har omfattet rydning af krat og bjørneklo, oprensning af søer, rørhøst, fjernelse af bygninger samt forbedring af adgangsmuligheder.

Syd for Fedtmosen ligger Kildegården, som Herlev kommune har indrettet som børnenaturcenter med undervisnings- og udstillingsfaciliteter. Jorden omkring Kildegården benyttes primært til økologisk vekseldrift, herunder afgræsning med får og kreaturer. I sydøst ligger Klausdal med gartneri og spejderhus. Der er her parkeringsmuligheder og gode adgangsforhold til moserne.

Planlægningsforhold

I Regionplan 2001 for Københavns amt er moserne udpeget som landskabeligt interesseområde og regionalt friluftsområde. Moserne og de tilliggende arealer i Hjortespringkilen er udpeget som biologiske interesseområder og har status som biologisk spredningskorridor.

I kommuneplanen 1996-2005 for Herlev kommune er det berørte område udlagt til offentligt grønt område med rekreative funktioner og landbrug. Gladsaxe kommune vedtog i 1993 en struktur- og plejeplan for Smør- og Fedtmosen. I Gladsaxe kommunes kommuneplan for 1997-2005 er anført, at området skal være et sted, hvor hensynet til naturen går forud for hensynet til fritidsaktiviteter.

Naturbeskyttelse

Smør- og Fedtmosen og de spredte småsøer, mosehuller og overdrev er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 med generelle bestemmelser om beskyttelse af søer og moser. Dette medfører, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden herunder terrænændringer, beplantning og placering af byggebyggeri.

Sagens behandling

Matr. nr. 4 cl Bagsværd By, Bagsværd var ved en fejl foreslået fredet, og dette matr. nr. er udtaget af fredningsforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening og Kolonihaveforbundet har foreslået fredningen udvidet med arealerne ved Klausdal, herunder nyttehaverne.

Københavns amt og Herlev kommune har ikke anbefalet en sådan udvidelse, men har anbefalet en mindre justering, så fredningsgrænsen bliver lettere at identificere på stedet.

Fredningsnævnet har besluttet, at Klausdal og nyttehaverne ikke skal fredes. Fredningsnævnet foreslog over for Herlev kommune, at fredningsgrænsen mellem Klausdal og nyttehaverne dog føres til nordsiden af Klausdalsbrovej, uden at fredningen skal være til hinder for en eventuel udvidelse af Klausdalsbrovej eller dens fortov og cykelsti.

Fredningsnævnet har på eget initiativ besluttet, at området vest for Klausdal fredes. Arealet, hvor der nu er oplagsplads, kan dog fortsat benyttes som sådan, men hvis anvendelsen ophører, skal tilstanden ændres, så arealet følger sig naturligt ind i resten af det fredede område. Den eksisterende parkeringsplads vest for Klausdal og det område, der er planlagt og forberedt til parkeringsplads, kan fortsat anvendes hertil. Parkeringspladserne må kun befæstes med grus eller græsarmeringssten.

Herlev kommune har protesteret herimod og anført, at det bliver vanskeligt at finde arealer til rekreative eller ikke kommercielle formål, idet der er et stort pres på de kommunale arealer til fritidsformål. Det er oplyst, at det er kommunens intention kun at tillade udnyttelse eller aktiviteter, som respekterer områdets karakter af overvejende grønt område. Kommunen har ingen interesse i at foranledige ændringer i områdets nuværende udseende.

Fredningsnævnet har fastholdt sin beslutning, dog med den tilføjelse, som er anført nedenfor i § 3, om anvendelse af matr. nr. 11 m Hjortespring. Årsagen hertil er, at en fredning er mere bestandig end vedtagelser efter planlovgivningen. Det bemærkes, at spørgsmålet om, hvorvidt en aktivitet måtte virke skæmmende vil bero på et skøn, som udøves af tilsynsmyndigheden (Amtsrådet).

Flere grundejere har bemærket, at de ikke ønsker fredning af deres ejendom, idet det udsendte udkast ville medføre adgang for offentligheden til deres ejendom. Bestemmelsen herom i § 5 er ændret i overensstemmelse med indsigelserne.

Friluftsrådet og Hjortespring Naturplejeforening har ønsket at få mulighed

for at udtale sig om forslag til plejeplan. Danmarks Naturfredningsforening har fremsat forslag om, at uenighed om plejeplanen skal kunne forelægges fredningsnævnet til afgørelse. Fredningsnævnet har imødekommet begge forslag.

FREDNINGSBESTEMMELSER

§1 Fredningens formål

Det er fredningens formål

1. at beskytte og forbedre områdets biologiske og landskabelige værdier
2. at sikre almenhedens ret til færdsel i området
3. at forbedre og regulere områdets anvendelse til fritidsformål under hensyn til naturen, og
4. at sikre overholdelsen af Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser til at beskytte naturen

§ 2 Fredningsområdet

Fredningsområdet fremgår af det til kendelsen hørende fredningskort.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

De fredede arealer må ikke benyttes til motorbaner, skydebaner, flyveplads, oplags- eller losseplads eller til henkastning af affald.

Veje må ikke føres over det fredede areal.

Der må ikke opstilles master, vindmøller, transformerstationer og lignende på arealet.

Der må ikke opsættes reklamer eller placeres lyskilder til gene for nattehimmelen.

Der må ikke opføres bebyggelse eller etableres tekniske anlæg.

Opstilling af telte, campingvogne, hytter, boder, skure, kolonihavehuse eller andre skæmmende elementer må ikke finde sted.

Der må ikke foretages udstykning og matrikulære ændringer, hvorved der fastlægges synlige skel.

De eksisterende græsningsarealer anvendes fortsat til høslet eller til afgræsning. Retningslinier herfor udpeges i plejeplan. Denne bestemmelse berører ikke arealer med landbrugspligt.

Der må ikke anvendes pesticider på de fredede arealer. Gødskning må kun foretages i Træbanken og på de landbrugspligtige arealer, og den skal opfylde gældende krav for økologisk jordbrug.

Der må ikke foretages foranstaltninger, der tilsigter yderligere afvanding af de fredede arealer. Dog kan der foretages foranstaltninger til sikring af de eksisterende systemer for at opretholde færdslen i området.

Eksisterende grøfter må ikke uddybes, udvides eller nærlægges. Fredningen er dog ikke til hinder for sædvanlig vedligeholdelse, herunder oprensning af eksisterende grøfter og dræn.

Ved oprensning af småsøer og mosehuller kan det afgravede materiale spredes på arealet.

Eksisterende, lovlig bebyggelse berøres ikke af fredningen.

Arealet nordvest for Klausdal, hvor der nu er oplagsplads, kan fortsat benyttes som sådan, men hvis anvendelsen ophører, skal tilstanden ændres, så arealet føjer sig naturligt ind i resten af det fredede område.

Den eksisterende parkeringsplads og det område, der er planlagt og forbedret til parkeringsplads, vest for Klausdal kan fortsat anvendes hertil. Parkeringspladserne må kun befæstes med grus eller græsarmeringssten.

Matr.nr. 11 m Hjortespring kan anvendes til spejder- eller hundetræningsaktiviteter samt andre, lignende formål, såfremt udsynet fra Klausdalsbrovej ikke skæmmes.

§ 4 Tilstandsændringer

Der må ikke foretages ændringer i terræn og vegetationsforhold, medmindre sådanne tilstandsændringer er tilladt i de efterfølgende bestemmelser.

Eksisterende beplantning skal ved genplantning erstattes med egnskaraktæriske arter. Det er tilladt at plante solitære træer og spredte trægrupper i henhold til en plejeplan.

Når hensynet til arealernes naturværdier respekteres, kan følgende anlæg efter tilladelse fra tilsynsmyndigheden etableres:

Mindre, kortvarige teltlejre indenfor arealer, udlagt hertil i en plejeplan.

Primitive publikumsfaciliteter, som for eksempel borde, stole og toiletter.

Læskure til dyr.

Den for landbrugsdriften nødvendige bebyggelse.

Sædvanlige husdyrhegn, der ikke forhindrer offentlighedens adgang.

§ 5 Offentlighedens adgang

Offentligheden skal have adgang til offentligt ejede arealer til fods og på cykel.

Plejemyndigheden kan, af hensyn til bevarelsen af plante eller dyrelivet, fastsætte regler for begrænsning af eller forbud mod offentlighedens færdsel i dele af området.

Hunde må kun medbringes i snor. Dette gælder dog ikke for områder, hvor det i henhold til en plejeplan er godkendt, at hunde må løbe løs.

Der må ikke rides i området. Der kan dog i plejeplanen udlægges ridestier omkring de dyrkede arealer.

§ 6 Naturpleje og genopretning

Såfremt brugen af daghaverne syd for Værebrovej ophører, skal arealet integreres som naturområde med den øvrige del af fredningsområdet.

Uanset § 3-5 kan plejemyndigheden foretage de foranstaltninger, der skønnes egnet til at forbedre forholdene for dyre- og plantelivet eller findes hensigtsmæssige for at opretholde eller forbedre de landskabelige og rekreative værdier, herunder regulering af plejeniveauet.

Foranstaltningerne skal udføres på baggrund af en samlet plejeplan, som beskrevet i § 7.

§ 7 Plejeplaner og plejemyndighed

Plejemyndigheden tillægges:

Gladsaxe kommune i den del af området, som kommunen ejer
Herlev kommune i den del af området, som kommunen ejer
Københavns amt for de privatejede arealer

Københavns amt udarbejder i samarbejde med Herlev og Gladsaxe kommuner en plejeplan. Plejeplanen skal gælde for højst 5 år og redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og shelters til dyr.

Der skal gives grundejere, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk forening, Friluftsrådet og Hjortespring Naturplejeforening ret til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Såfremt der er uenighed om forslaget, forelægges det for fredningsnævnet til afgørelse.

§ 8 Tilsyn

Tilsynet med overholdelse af fredningsbestemmelserne og plejeplaner tillægges Københavns amt.

Foranstaltninger, der tillades eller udføres i medfør af foranstående fredningsbestemmelser, kan foretages uden særlig tilladelse efter naturbeskyttelseslovens §§3 og 4 (beskyttede naturtyper og sten/jorddiger) samt §§ 16 og 18 (beskyttelseslinier), jf. § 38, stk. 5.

§ 9 Forkøbsret

Gladsaxe kommune har forkøbsret til sommerhusene i Smørmosen. Forkøbsretten skal gøres gældende senest 1 måned efter, at kommunen har modtaget oplysning om salg. Den gælder ikke ved salg til ægtefælle, børn af nuværende ejer eller disses ægtefælle.

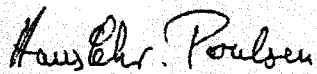
Efter salg til kommunen skal arealet integreres som naturområde med den øvrige del af fredningsområdet.

§ 10 Ophævelse af ældre fredninger

Fredningen erstatter følgende fredningsbestemmelser, der ophæves:

Fredningsnævnets kendelse af 8. juli 1943
 Overfredningsnævnets kendelse af 20. juli 1944
 Tillægskendelse af 28. december 1951
 Fredningskendelse af 16. juli 1953
 Tillægskendelse af 6. december 1966 og
 Tillægskendelse af 15. november 1963

Kildegården, den 13. august 2003

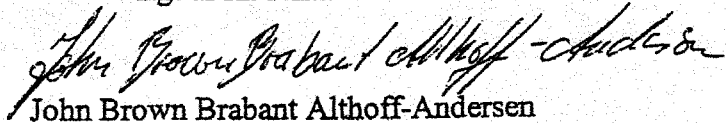
Hans Chr. Poulsen
formand

Ole Reich
Valgt af Københavns amt

Grete Greve
Valgt af Herlev kommune

John Brown Brabant Althoff-Andersen
Valgt af Gladsaxe kommune

